

Kandidatundersøkelsen 2008

En panelundersøkelse av vårkullet 2000

Clara Åse Arnesen

© NIFU STEP Norsk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning
Wergelandsveien 7, 0167 Oslo

Rapport 29/2009
ISBN 978-82-7218-637-0
ISSN 1504-1824

For en presentasjon av NIFU STEP's øvrige publikasjoner, se www.nifustep.no

Norsk institutt for studier av innovasjon, forskning og utdanning
Norwegian Institute for Studies in Innovation, Research and Education
Wergelandsveien 7, 0167 Oslo
Tlf. +47 22 59 51 00 • www.nifustep.no

RAPPORT 29/2009

Clara Åse Arnesen

Kandidatundersøkelsen 2008

En panelundersøkelse av vårkullet 2000

Forord

NIFU STEP har siden 1972 årlig gjennomført spørreskjemaundersøkelser av kandidater fra universiteter og høyskoler. I undersøkelsene kartlegges omfang av sysselsetting, arbeidsledighet og annen mistilpasning på arbeidsmarkedet, hvor kandidatene arbeider, hva slags yrke de har, hva de tjener, med mer.

Kandidatundersøkelsene omfatter to ulike typer undersøkelser: Halvtårsundersøkelsen og spesialundersøkelser. Halvtårsundersøkelsen er en undersøkelse av nyutdannede kandidater omtrent et halvt år etter avsluttet utdanning. Spesialundersøkelser gjennomføres de årene det ikke er halvtårsundersøkelser og er som regel undersøkelser av kandidater fra et begrenset antall utdanninger lengre tid etter eksamen. I den foreliggende rapporten presenterer vi resultater fra en panelundersøkelse av vårkullet 2000. Kandidater uteksaminert våren 2000 er undersøkt på tre ulike tidspunkt. Den første undersøkelsen ble gjennomført høsten 2000 som en ordinær halvtårsundersøkelse. Den andre undersøkelsen ble gjennomført høsten 2004 og den tredje og siste høsten 2008. Rapporten oppsummerer hovedresultater fra de tre undersøkelsene hovedsakelig i form av tabeller, men vi har også tatt med en kortfattet tekstdel.

Undersøkelsene er finansiert av Kunnskapsdepartementet og Norges forskningsråd. Publikasjonen er utarbeidet av forsker Clara Åse Arnesen, mens rådgiver Inger Henaug har tilrettelagt dataene.

Oslo, juni 2009

Per Hetland
Direktør

Jannecke Wiers-Jenssen
Forskningsleder

Innhold

Tabelloversikt	6
1 Opplegg og gjennomføring	7
1.1 Opplegg og omfanget av undersøkelsene.....	7
1.2 Begreper og definisjoner	7
1.3 Bruk av tabellene.....	9
2 Hovedresultater	10
2.1 Sysselsetting og arbeidsledighet.....	10
2.2 Mistilpasninger i arbeidsmarkedet	12
2.3 Hvor jobber kandidatene?	13
2.4 Lønnsutvikling i perioden 2000-2008	13
Vedlegg Frafall i de enkelte undersøkelsene	32

Tabelloversikt

Tabell 2.1	Personer utdannet våren 2000 etter arbeidsstyrkestatus høsten 2000, 2004 og 2008. Prosent.	15
Tabell 2.2	Personer utdannet våren 2000 i arbeidsstyrken etter om de hadde ulike typer mistilpasninger høsten 2000, 2004 og 2008. Prosent.....	16
Tabell 2.3	Personer utdannet våren 2000 etter hovedbeskjeftigelse høsten 2000, 2004 og 2008. Prosent.	17
Tabell 2.4	Sysselsatte etter arbeidstid høsten 2000, 2004 og 2008. Prosent.	18
Tabell 2.5	Sysselsatte etter arbeidstid høsten 2000, 2004 og 2008. Prosent. Menn	19
Tabell 2.6	Sysselsatte etter arbeidstid høsten 2000, 2004 og 2008. Prosent. Kvinner .	20
Tabell 2.7	Sysselsatte etter sektor høsten 2000, 2004 og 2008. Prosent.	21
Tabell 2.8	Sysselsatte etter sektor høsten 2000, 2004 og 2008. Prosent. Menn	22
Tabell 2.9	Sysselsatte etter sektor høsten 2000, 2004 og 2008. Prosent. Kvinner.	23
Tabell 2.10	Sysselsatte etter næring høsten 2000. Prosent.	24
Tabell 2.11	Sysselsatte etter næring høsten 2004. Prosent.	25
Tabell 2.12	Sysselsatte etter næring høsten 2008. Prosent	26
Tabell 2.13	Gjennomsnittlig antall måneder sysselsatt og arbeidsledig i perioden etter endt utdanning våren 2000 og fram til november 2008.....	27
Tabell 2.14	Andel som har vært arbeidsledig i løpet av perioden etter endt utdanning våren 2000 og fram til november 2008 og gjennomsnittlig varighet av arbeidsledigheten i antall måneder	28
Tabell 2.15	Gjennomsnittlig brutto månedslønn høsten 2000, 2004 og 2008 for heltidsansatte kandidater uteksaminert våren 2000.	29
Tabell 2.16	Gjennomsnittlig brutto månedslønn høsten 2000, 2004 og 2008 for heltidsansatte mannlige kandidater uteksaminert våren 2000.	30
Tabell 2.17	Gjennomsnittlig brutto månedslønn høsten 2000, 2004 og 2008 for heltidsansatte kvinnelige kandidater uteksaminert våren 2000.	31

Vedleggstabeller

Vedleggstabell 1	Bruttoutvalg, deltakelse i 2000-, 2004- og 2008-undersøkelsene etter utdanningstype.....	34
Vedleggstabell 2	Svarprosenter etter viktige kjennetegn. Høyere grads kandidater	35
Vedleggstabell 3	Svarprosenter etter viktige kjennetegn. Lavere grads kandidater.....	36
Vedleggstabell 4	Svarprosenter etter arbeidsstyrkestatus i 2000. Høyere og lavere grad	37

1 Opplegg og gjennomføring

1.1 Opplegg og omfanget av undersøkelsene

Høsten 2008 gjennomførte NIFU STEP den tredje og siste undersøkelsen av kandidater som ble uteksaminert i løpet av vårsemesteret 2000. Resultatene fra undersøkelsene i 2000 og 2004 er tidligere publisert av NIFU STEP på http://www.nifustep.no/norsk/publikasjoner/kandidatunders_kelsen_2000 og http://www.nifustep.no/norsk/innhold/prosjekter/nasjonale/kandidatundersoekelsene/spesialunders_kelser/kandidatunders_kelsen_2004. Undersøkelsen i 2000 var den første av i alt tre planlagte undersøkelser av vårkullet 2000. De som deltok i 2000-undersøkelsen, ble spurt om de var villige til å delta i nye undersøkelser i 2004 og 2008. Halvparten av de uteksaminerte ble spurt om å delta i nye spørreskjemaundersøkelser mens den andre halvparten ble bedt om å gi tillatelse til at det nyttes opplysninger fra Statistisk sentralbyrås registre til å følge deres videre yrkeskarriere. Mellom halvparten og to tredjedeler av kullet sa seg villige til videre deltakelse i 2004 og 2008. De tallene som nå publiseres, er resultatet av spørreskjemaundersøkelsene i 2000, 2004 og 2008. Tallene for 2000 omfatter kun den delen av 2000-kullet som deltar i spørreskjemaundersøkelsene.

Undersøkelsene omfatter universitetskandidater med høyere grad, siviløkonomer fra offentlige læresteder og et utvalg av ingeniørene og sykepleierne som ble uteksaminert i løpet av vårsemesteret 2000. Av det opprinnelige utvalget av høyere grads kandidater besvarte 71 prosent i 2000 spørreskjemaet, og 65 prosent sa seg villige til å delta i oppfølgingsundersøkelsene i 2004 og 2008. I alt besvarte 52 prosent av høyere grads kandidatene spørreskjemaet i 2004-undersøkelsen, mens det gjaldt 50 prosent i 2008-undersøkelsen. Totalt sett deltok 45 prosent av høyere grads kandidater i utvalget i alle de tre undersøkelsene, mens det gjaldt drøyt en tredel av lavere grads kandidatene.

I vedlegg 1 er det gjort nærmere rede for hvordan frafallet utviklet seg over tid for ulike grupper. Vi finner tendenser til en overrepresentasjon av kvinner sammenlignet med menn blant svarene. Det er også tendenser til at de yngre kandidatene er litt flinkere til å svare enn de eldre. Dette gjelder både høyere og lavere grads kandidater. Det bør derfor utvises en viss forsiktighet i tolkningen av tallene og spesielt av endringstall.

1.2 Begreper og definisjoner

Sysselsatt: Omfatter alle som oppfattet seg som hovedsakelig yrkesaktiv eller utførte minst én times inntektsgivende arbeid i referanseukene i henholdsvis 2000, 2004 og 2008 eller hadde et inntektsgivende arbeid som de var midlertidig borte fra i undersøkelsesuka. Som sysselsatte regnes også de som var i enkelte sysselsettingstiltak.

Overkvalifisert: Omfatter sysselsatte som mener at arbeidsoppgavene ikke krever høyere utdanning og som er i et yrke som ikke krever høyere utdanning. Denne definisjonen avviker noe fra den som ble brukt i forbindelse med publiseringen av 2004-undersøkelsen. Begrepet overkvalifisert må ikke forveksles med begrepet irrelevant arbeid som nyttes i halvtårsundersøkelsene.

Undersyssetting: Omfatter alle personer med arbeid i samsvar med utdanningen som jobber deltid fordi det ikke har vært mulig å få heltidsarbeid.

Arbeidsledig: Omfatter alle som var *uten inntektsgivende arbeid* (det vil si var ikke-sysselsatte) og som i tillegg oppfylte minst én av følgende betingelser:

1. oppfattet seg som hovedsakelig arbeidsledig og hadde søkt arbeid,
2. oppfattet seg verken som hovedsakelig yrkesaktiv eller arbeidsledig, men hadde søkt arbeid de siste 4 ukene forut for undersøkelsestidspunktet og kunne ha påtatt seg arbeid,
3. var i nærmere definerte arbeidsmarkedstiltak.

Arbeidsstyrken: Omfatter sysselsatte og arbeidsledige.

Utenfor arbeidsstyrken: Omfatter alle som ikke var sysselsatte eller arbeidsledige.

Mistilpasset: Omfatter personer som faller i en av følgende 3 grupper:

1. var arbeidsledig,
2. var undersyssett,
3. var overkvalifisert.

Sektor: Som offentlig sektor regnes kommunal, fylkeskommunal og statlig virksomhet. Personlig eide selskaper, aksjeselskaper, organisasjoner og stiftelser regnes som privat sektor.

Næring: Næringsgrupperingen i de publiserte tabellene følger den nye næringsstandarden (SN2007). Denne standarden ble brukt til koding av næringsopplysninger i 2008-undersøkelsen, mens næringsopplysninger i undersøkelsene i 2000 og 2004 ble kodet etter den gamle standarden. For sammenlignbarhetens skyld er næringsopplysningene for 2000 og 2004, så langt det har vært mulig, kodet om til den nye næringsstandarden. Siden vi nytter en relativt grov næringsinndeling i våre tabeller, regner vi med at overgangen fra gammel til ny standard i liten grad bidrar til å skape brudd i tidsserien for næring.

Månedslønn: Månedslønn er brutto månedslønn eksklusiv ekstrainntekter. Kandidater som har inntekt som selvstendig næringsdrivende eller som arbeidet deltid, er ikke med. I tilfeller der både månedslønn og lønnstrinn er oppgitt og det er forskjell på disse, er de månedslønn som tilsvarer det oppgitte lønnstrinnet brukt.

Heltid: 100 prosent stilling eller mer

Deltid: Mindre enn 100 prosent stilling

1.3 Bruk av tabellene

Enkelte av utdanningsgruppene har relativt få kandidater, og resultatene er dermed forbundet med større usikkerhet. For å markere dette er tall som er basert på et prosentueringsgrunnlag mellom 5 og 50 kandidater satt i parentes. Det presenteres ikke tall der prosentueringsgrunnlaget er mindre enn 5 kandidater, dette er markert med kolon (:) i tabellen.

I lønnstabellene og i tabellen over antall måneder sysselsatt og arbeidsledig er det beregnet gjennomsnittstall for grupper med fem eller flere personer. Dersom gruppen består av mellom 5 og 20 personer, er tallene satt i parentes.

Standardtegn i tabeller:

- : Tall kan ikke offentliggjøres
- .. Tall mangler
- . Tall kan ikke forekomme

2 Hovedresultater

NIFU STEPs undersøkelser av vårkullet 2000 tyder på at kandidater utdannet våren 2000 i stor grad nyttiggjør seg den utdanningen de avsluttet våren 2000. Drøyt åtte år etter eksamen, dvs. i november 2008, var 98 prosent av høyere grads kandidater sysselsatte, 0,7 prosent var arbeidsledige, og 1,8 prosent var utenfor arbeidsstyrken. Så mange som 88 prosent av kandidatene rapporterte å være i heltidsstilling (100%-stilling), noe som understreker deres sterke tilknytning til arbeidsmarkedet. Undersysselsetting og overkvalifisering var omtrent ikke-eksisterende åtte og et halvt år etter eksamen. Kun 0,5 prosent av høyere grads kandidatene var undersysselsatte, og 1,1 prosent var i jobber de var overkvalifisert for. Dette betyr at totalt 2,3 prosent av høyere grads kandidatene uteksaminert våren 2000 hadde et mistilpasningsproblem åtte og et halvt år etter eksamen (enten arbeidsledig, overkvalifisert eller undersysselsatt). Drøyt halvparten av høyere grads kandidatene uteksaminert våren 2000 arbeidet i november 2008 innenfor offentlig sektor og hadde en gjennomsnittlig brutto månedslønn på 41 600 kroner per måned, noe som tilsvarer en årslønn på rundt 500 000 kroner.

2.1 Sysselsetting og arbeidsledighet

Vårkullet 2000 ble uteksaminert på et tidspunkt da arbeidsmarkedet må kunne karakteriseres som relativt godt, selv om det allerede da var enkelte tegn til en kommende lavkonjunktur. Det relativt gode arbeidsmarkedet førte til en relativt lav ledighet blant nyutdannede høsten 2000. Blant høyere grads kandidater var 5,8 prosent arbeidsledige, 86,2 prosent var sysselsatte, og 8,4 prosent var utenfor arbeidsstyrken.

Til tross for en negativ utvikling på arbeidsmarkedet generelt med en økning i ledigheten fra 3,4 til 4,5 prosent i perioden 2000-2004 (SSB, Arbeidskraftundersøkelsene), viste undersøkelsen høsten 2004, det vil si ca. fire og et halvt år etter avsluttet utdanning, at 96,5 prosent av høyere grads kandidater var sysselsatte, 1,8 prosent var arbeidsledige og 1,7 prosent var utenfor arbeidsstyrken. Dette tyder på at 2000-kullet av høyere grads kandidater til tross for nedgangskonjunktur ble godt etablert på arbeidsmarkedet i løpet av fireårsperioden. Et tilsvarende inntrykk får vi av lavere grads kandidater. Riktignok hadde ingeniørene i 2000 et litt annet utgangspunkt enn de andre gruppene som var med i undersøkelsen, idet ca. en tredjedel av kandidatene var utenfor arbeidsstyrken. Dette har sammenheng med en høy videreutdanningstilbøyelighet blant nyutdannede ingeniører (tar ofte sivilingeniørutdanning). Høsten 2004 var imidlertid 93,4 prosent av ingeniørene sysselsatte, og derved framstår også denne gruppen som relativt veletablert.

Perioden 2005 til 2007 var preget av en markert nedgang i den generelle arbeidsledigheten (fra 4,6 til 2,5 prosent). Det var høyt press i økonomien med stor mangel på arbeidskraft. I løpet av 2008 kom det signaler om en kraftig internasjonal nedgangskonjunktur forårsaket av en internasjonal finanskriser. Det var imidlertid først helt på slutten av 2008 at

arbeidsledigheten begynte å stige i Norge. Dette betyr at denne siste nedgangskonjunkturen i svært liten grad vil være fanget opp i den siste undersøkelsen som ble gjennomført i november 2008. Denne siste undersøkelsen viste at sysselsettingen ca. åtte og et halvt år etter eksamen fremdeles var meget høy. Blant høyere grads kandidater var 97,6 prosent sysselsatte, 0,7 prosent var arbeidsledige og 1,8 prosent var utenfor arbeidsstyrken. Sysselsettingen var høy også blant lavere grads kandidater. Både blant siviløkonomer og ingeniører var sysselsettingen hele 99 prosent, mens sykepleierne hadde en sysselsetting på 93,5 prosent.

Den stabilt høye sysselsettingen blant høyere grads kandidater gjenspeiles i tallene for antall måneder kandidatene oppga å ha vært sysselsatt (perioder med lønnet omsorgspermisjon regnes som sysselsetting) i løpet av perioden etter endt utdanning våren 2000 og fram til november 2008. Gjennomsnittlig hadde alle høyere grads kandidater vært sysselsatt i 96,1 måned (dvs. 8 år) og arbeidsledige i 2,3 måneder. I alt oppga 38,8 prosent av høyere grads kandidater at de hadde vært arbeidsledig en eller annen gang i løpet av perioden etter endt utdanning og fram til høsten 2008. De som hadde vært arbeidsledige, hadde til sammen vært arbeidsledige i 6,1 måneder.

Det er kanskje noe overraskende ingen kjønnsforskjeller i antall måneder sysselsatt eller arbeidsledig blant høyere grads kandidater i perioden etter endt utdanning til tross for at mange av kandidatene var inne i en aktiv familieetablerings/småbarnsfase i undersøkelsesperioden. En vesentlig årsak til dette er nok at perioder med lønnet omsorgspermisjon regnes som sysselsetting og at vi her ikke har skilt mellom heltids- og deltidssysselsetting. Ser vi på forekomsten av deltidarbeid i 2008, så arbeidet 15,9 prosent av de kvinnelige høyere grads kandidatene deltid mot 4,4 prosent blant de mannlige.

Det var imidlertid visse forskjeller i antall måneder sysselsatt og arbeidsledig mellom ulike utdanningsgrupper. Humanistene skilte seg klart negativt ut med laveste antall måneder sysselsatt (91,5 måneder) og det høyeste antall måneder arbeidsledig i perioden (3,7 måneder). Disse skilte seg også negativt ut med en lavere andel sysselsatte og en høyere andel utenfor arbeidsstyrken i 2008 enn for høyere grads kandidater generelt. Kandidater med lærerutdanning og pedagogiske fag, helse-, sosial- og idrettsfag samt primærnæringsfag skilte seg positivt ut med de høyeste tallene for antall måneder sysselsatt (99 måneder) og laveste for antall måneder arbeidsledig (0,6-1,3 måneder). Imidlertid hadde kandidatene med lærerutdanning og utdanninger i pedagogiske fag likevel en lavere andel sysselsatte og en høyere andel utenfor arbeidsstyrken i 2008 enn høyere grads kandidater generelt i 2008.

Blant lavere grads kandidater varierte antall måneder sysselsatt og arbeidsledig i perioden etter endt utdanning våren 2000 og fram til november 2008 en del mellom de ulike utdanningsgruppene. Gjennomsnittlig antall måneder siviløkonomene hadde vært sysselsatt og arbeidsledig var 98,8 måneder og 1,7 måneder, dvs. litt bedre enn gjennomsnittet for høyere grads kandidater. Ingeniørene hadde gjennomsnittlig vært sysselsatt i 87,5 måneder, noe som har sammenheng med en høy videreutdanningstilbøyelighet i denne gruppen.

Sykepleierne som gjennomsnittlig hadde vært sysselsatt i 94,4 måneder, var den eneste utdanningsgruppen hvor vi fant kjønnsforskjeller. Mens de mannlige sykepleierne hadde vært sysselsatt i 99,2 måneder, hadde de kvinnelige vært sysselsatt i 93,9.

2.2 Mistilpasninger i arbeidsmarkedet

Arbeidsledighet som vi har omtalt over, er én form for mistilpasning som de ferdige kandidatene kan oppleve i arbeidsmarkedet. Noen av de som er i jobb, er ufrivillig i deltidsjobb, det vil si er undersysselsatte, mens andre vil kunne være i jobber de er overkvalifisert for. Høsten 2000 var 3,5 prosent av høyere grads kandidater undersysselsatte, og 7,8 prosent var i jobber de var overkvalifiserte for. Tar vi også hensyn til de 5,8 prosentene som var arbeidsledige, betyr dette at 17,1 prosent av høyere grads kandidater hadde et mistilpassningsproblem (det vil si var arbeidsledig, undersysselsatt eller overkvalifisert) et halvt år etter eksamen. Høsten 2004, det vil si ca. fire og et halvt år etter eksamen, var andelen mistilpassede redusert til 4,9 prosent. Høsten 2008 kunne bare 2,3 prosent av kandidatene defineres som mistilpassede. Mistilpasning synes derved i liten grad å være et permanent problem, og høyere grads kandidater fra vårkullet 2000 framstår som svært veltilpassete åtte og et halvt år etter eksamen.

Andelen mistilpassede høyere grads kandidater varierte en del mellom utdanningsgruppene. Humanistene skiller seg negativt ut blant høyere grads kandidater med den høyeste andelen mistilpassede i alle de tre undersøkelsene. Et halvt år etter endt utdanning var 27,1 prosent mistilpassede, fire år seinere var andelen 11,2, og i undersøkelsen høsten 2008 var andelen 6,4 prosent. Juristene er en gruppe som hadde en høy andel mistilpassede et halvt år etter avsluttet eksamen. Da var 20,3 prosent av juristene mistilpasset, mens andelen fire år seinere var sunket til 0,8 prosent. I undersøkelsen i 2008 var det ingen mistilpassede jurister. Disse tallene tyder på at selv om mange kan ha problemer med å finne en relevant jobb den første tiden etter endt utdanning, vil de fleste i løpet av de første årene av yrkeskarrieren ha funnet seg en relevant jobb.

Blant lavere grads kandidater varierer andelen mistilpassede mellom de ulike utdanningsgruppene. Siviløkonomene har hatt den laveste andelen mistilpassede i alle de tre undersøkelsene. Kun 4,8 prosent av siviløkonomene var mistilpasset et halvt år etter eksamen, og i november 2008 var tallet 1,1 prosent. Ingeniørene hadde en meget høy andel mistilpassede et halvt år etter eksamen (20,5 prosent), noe som må ses i sammenheng med at kandidater som studerte videre og samtidig hadde en ukvalifisert jobb, ble definert som overkvalifiserte. Andelen mistilpassede ingeniører var redusert til 8,2 prosent fire og et halvt år etter eksamen og til 4,5 prosent åtte og et halvt år etter eksamen. Blant sykepleierne har andelen mistilpassede variert mellom 9 prosent (2000) og 12 prosent (2004 og 2008) i hele perioden.

2.3 Hvor jobber kandidatene?

Drøyt halvparten av høyere grads kandidater utdannet våren 2000 arbeidet i offentlig sektor et halvt år etter eksamen. Denne andelen holdt seg noenlunde konstant i den aktuelle åtteårsperioden. Dette er noe overraskende sett på bakgrunn av at det ofte antas at andelen som arbeider i privat sektor, øker utover i yrkeskarrieren. Vi ville ha forventet at det gunstige arbeidsmarkedet fra 2006 og utover i 2008 med stor etterspørsel etter kvalifisert arbeidskraft, ville stimulert til overgang til den ofte bedre betalte private sektor. Tallene tyder på at menn i noen grad har latt seg påvirke av de gode konjunktorene. Etter en relativt konstant fordeling på offentlig og privat sektor i perioden fra 2000 til 2004, økte andelen i privat sektor fra 52,6 prosent i 2004 til 57,9 prosent i 2008. Blant kvinner var det en økning av andelen i offentlig sektor i perioden 2000-2004, mens andelen holdt seg konstant rundt 64 prosent fra 2004 til 2008.

Andelen som jobbet i offentlig sektor, varierer en god del mellom de ulike gruppene. For de fleste utdanningsgruppene jobbet majoriteten i offentlig sektor i hele perioden. Dette gjaldt imidlertid ikke kandidater i teknisk-naturvitenskapelige fag (inklusive ingeniører) eller siviløkonomer, og det gjaldt heller ikke juristene i 2000. Blant juristene økte andelen i offentlig sektor i løpet av perioden 2000-2004, mens andelen sank fra 51,7 prosent i 2004 til 43,6 prosent i 2008. Denne nedgangen kan i sin helhet tilskrives en nedgang i andelen mannlige jurister i offentlig sektor i perioden 2004-2008. Blant kvinnelige jurister var andelen i offentlig sektor konstant i denne perioden. Den relativt store stabiliteten i andelen kandidater som jobber i offentlig sektor, kan ha sammenheng med at det, på grunn av blant annet gunstige permisjonsordninger og mulighet for fleksible arbeidstidsordninger, er attraktivt å arbeide i offentlig sektor så lenge man har små barn.

Det er også relativt høy stabilitet i hvilke næringer kandidatene jobbet innenfor i åtteårsperioden, med unntak av offentlig administrasjon der andelen sysselsatte høyere grads kandidater økte fra 15,4 prosent i 2000 til 21,3 prosent i 2008. Offentlig administrasjon var også den næringsgruppen som sysselsatte den høyeste andelen høyere grads kandidater i 2008. Andre næringsgrupper med en relativt høy andel høyere grads kandidater var faglig, finansiell og forretningsmessig tjenesteyting og høyere utdanning og forsknings- og utviklingsarbeid som hver sysselsatte 16,6 prosent i 2008.

2.4 Lønnsutvikling i perioden 2000-2008

I løpet av perioden 2000 til 2004 hadde de undersøkte høyere grads kandidater hatt en lønnsøkning på 29 prosent (målt i løpende kroner). Dette er en lønnsøkning som er omtrent 10 prosentpoeng høyere enn lønnsutviklingen generelt i samfunnet (jf. SSB; utvikling i månedsfortjeneste for heltidsansatte). Fra 2004 til 2008 økte lønningene for høyere grads kandidater med 39,8 prosent, noe som også er en betydelig sterkere lønnsvekst enn generelt i samfunnet som var 22 prosent. At nyutdannede og relativt ferske kandidater har en bedre lønnsutvikling enn i samfunnet generelt, kan ha forklares av flere forhold. For det første tar

det tid å finne en jobb hvor en får utnyttet kompetansen fullt ut. Vi vet at et halvt år etter eksamen er en del av kandidatene i jobber som ikke matcher kompetansen, noe som vil avspeiles i lave lønninger. Problemene med ikke-matchede jobber reduseres i løpet av de aller første årene av yrkeskarrieren og vil føre til en heving av kandidatenes gjennomsnittslønninger. For det andre vet vi at selv for de som raskt kommer i en relevant jobb, er det slik at begynnerlønna ofte settes relativt lavt, men at den stiger raskt de første årene etter hvert som kandidatene viser sin kompetanse. Gjennomsnittlig, brutto månedslønn for høyere grads kandidater som ble uteksaminert våren 2000, var i november 2008 ca. 41 600 kroner, noe som tilsvarer en årslønn på 500 000 kroner. Kvinnelige høyere grads kandidater har i hele perioden hatt en lavere gjennomsnittlig brutto månedslønn enn de mannlige kandidatene. Høsten 2000 hadde de kvinnelige høyere grads kandidater en lønn som var 5,8 prosent lavere enn mennenes, mens den høsten 2008 var 7,8 prosent lavere. Kvinnelige høyere grads kandidater har med andre ord hatt en litt dårligere lønnsutvikling enn de mannlige.

Blant høyere grads kandidater har juristene og kandidater i primærnæringsfag hatt en lønnsutvikling over gjennomsnittet, mens kandidater i helse-, sosial- og idrettsfag, lærerutdanning og pedagogiske fag samt humanister har hatt en lønnsutvikling noe under gjennomsnittet. Til tross for en bedre lønnsutvikling enn gjennomsnittet, hadde kandidatene i primærnæringsfag en gjennomsnittslønn i 2008 som lå under gjennomsnittet for høyere grads kandidater. Humanistene, kandidater i helse-, sosial- og idrettsfag og med lærerutdanning og pedagogiske fag hadde i likhet med kandidatene i primærnæringsfag en gjennomsnittslønn som lå noe under gjennomsnittet for høyere grads kandidater. Den gunstige lønnsutviklingen for juristene i perioden 2000-2008 gjenspeiler nok at de i 2008 framstår som betydelig mer veltilpassede enn i 2000 (jf. den kraftige nedgangen i andelen som var mistilpasset). I 2004 hadde de en gjennomsnittslønn som lå noe over gjennomsnittet for høyere grads kandidater (4,5 prosent), mens de i 2008 hadde en betydelig høyere gjennomsnittslønn (13,2 prosent).

Blant lavere grads kandidater hadde siviløkonomene den beste lønnsutviklingen med en lønnsøkning på hele 107 prosent i perioden 2000 til 2008. Dette er en litt bedre lønnsutvikling enn juristenes. Det er interessant at siviløkonomene i 2008 var den utdanningsgruppen som hadde den høyeste lønna av samtlige undersøkte grupper. Deres gjennomsnittslønn var ca. 50 100 kroner, noe som tilsvarer en årslønn på ca. 600 000. Sykepleierne hadde den svakeste lønnsutviklingen og hadde i 2008 en gjennomsnittslønn på ca. 32 100 kroner, noe som tilsvarer en årslønn på 385 000.

Tabell 2.1 Personer utdannet våren 2000 etter arbeidsstyrkestatus høsten 2000, 2004 og 2008. Prosent.

	2000				2004				2008			
	Antall per- soner	Prosent			Antall per- soner	Prosent			Antall per- soner	Prosent		
		Sysse- satt	Arbeids- ledig ¹	Utenfor arbeids- styrken		Sysse- satt	Arbeids- ledig ¹	Utenfor arbeids- styrken		Sysse- satt	Arbeids- ledig ¹	Utenfor arbeids- styrken
Høyere grad	1045	86,2	5,8	8,4	772	96,5	1,8	1,7	742	97,6	0,7	1,8
<i>Av dette:</i>												
Humanistiske og estetiske fag	175	83,4	5,8	11,4	126	96,8	2,4	0,8	132	95,5	0,0	4,5
Lærerutd. og utd. i pedagogiske fag	49	(93,9)	(6,1)	(0,0)	38	(100,0)	(0,0)	(0,0)	37	(94,6)	(0,0)	(5,4)
Samfunnsfag	166	92,2	5,0	3,0	136	94,9	3,0	2,2	125	96,8	1,6	1,6
Juridiske fag	167	83,2	6,1	11,4	122	98,4	0,8	0,8	111	99,1	0,0	0,9
Nat. vit. og tekniske fag	334	83,2	7,3	9,9	239	95,0	2,2	2,9	235	98,3	0,9	0,9
Helse-, sosial- og idrettsfag	88	86,4	2,6	11,4	60	98,3	0,0	1,7	52	98,1	1,9	0,0
Primærnæringsfag	53	94,3	3,8	1,9	40	(97,5)	(2,5)	(0,0)	40	(100,0)	(0,0)	(0,0)
Lavere grad												
Siviløkonomer	137	89,8	1,6	8,8	91	95,6	1,1	3,3	89	98,9	1,1	0,0
Ingeniører	299	62,9	2,9	35,0	189	93,4	2,9	3,9	182	99,2	0,4	0,4
Sykepleiere	227	94,2	0,6	5,2	149	90,7	1,2	8,2	153	93,5	0,0	6,5

¹ I prosent av arbeidsstyrken

Tabell 2.2 Personer utdannet våren 2000 i arbeidsstyrken etter om de hadde ulike typer mistilpasninger høsten 2000, 2004 og 2008. Prosent.

	2000					2004					2008				
	Antall personer	Mistilpasset				Antall personer	Mistilpasset				Antall personer	Mistilpasset			
		I alt	Arbeidsledig	Under-syssel-satt	Over-kvalifi-sert		I alt	Arbeidsledig	Under-syssel-satt	Over-kvalifi-sert		I alt	Arbeidsledig	Under-syssel-satt	Over-kvalifi-sert
Høyere grad	956	17,1	5,8	3,5	7,8	759	4,9	1,8	1,8	1,2	729	2,3	0,7	0,5	1,1
<i>Av dette:</i>															
Humanistiske og estetiske fag	155	27,1	5,8	9,7	11,6	125	11,2	2,4	5,6	3,2	126	6,4	0,0	2,4	4,0
Lærerutdanninger og utdanninger i pedagogikk	49	(8,2)	(6,1)	(2,0)	(0,0)	38	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	35	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)
Samfunnsfag	161	16,1	5,0	4,3	6,8	133	4,5	3,0	0,8	0,8	123	2,4	1,6	0,8	0,0
Juridiske fag	148	20,3	6,1	2,0	12,2	121	0,8	0,8	0,0	0,0	110	0,0	0,0	0,0	0,0
Naturvitenskapelige fag, håndverksfag og tekniske fag	300	14,0	7,3	1,0	5,7	232	3,0	2,2	0,4	0,4	233	1,3	0,9	0,0	0,4
Helse-, sosial- og idrettsfag	78	9,0	2,6	3,8	2,6	59	8,5	0,0	6,8	1,7	52	1,9	1,9	0,0	0,0
Primærnæringsfag	52	21,2	3,8	1,9	15,4	40	(10,0)	(2,5)	(2,5)	(5,0)	40	(5,0)	(0,0)	(0,0)	(5,0)
Lavere grad															
Siviløkonomer	125	4,8	1,6	0,0	3,2	88	2,3	1,1	0,0	1,1	89	1,1	1,1	0,0	0,0
Ingeniører	193	20,5	2,9	0,4	17,3	183	8,2	2,9	0,0	5,3	181	4,5	0,4	0,0	4,1
Sykepleiere	216	9,3	0,6	7,8	0,9	137	12,2	1,2	8,5	2,4	145	11,9	0,0	6,0	6,0

Tabell 2.3 Personer utdannet våren 2000 etter hovedbeskjeftigelse høsten 2000, 2004 og 2008. Prosent.

	2000					2004					2008				
	Ant. per-soner	Prosent				Ant. per-soner	Prosent				Ant. per-soner	Prosent			
		Yrkes-aktiv	Stu-dier	Arb. ledig	Annet		Yrkes-aktiv	Stu-dier	Arb. ledig	Annet		Yrkes-aktiv	Stu-dier	Arb. ledig	Annet
Høyere grad	1045	78,1	7,1	6,4	8,4	772	93,7	1,2	2,3	2,8	737	96,1	0,7	0,7	2,3
<i>Av dette:</i>															
Humanistiske og estetiske fag	175	74,3	14,9	6,9	4,0	126	91,3	0,8	2,4	5,6	130	93,1	0,8	0,0	5,4
Lærerutd. og utd. i pedagogiske fag	49	(93,9)	(0,0)	(6,1)	(0,0)	38	(97,4)	(0,0)	(0,0)	(2,6)	37	(94,6)	(0,0)	(0,0)	(5,4)
Samfunnsfag	166	80,7	1,2	7,2	10,8	136	91,2	2,9	3,7	2,2	125	96,8	0,0	0,8	2,4
Juridiske fag	167	74,3	12,6	7,8	5,4	122	96,7	0,8	0,8	1,6	111	98,2	0,9	0,0	0,9
Nat. vit. og tekniske fag	334	76,0	6,6	7,2	10,2	239	94,1	0,8	3,3	1,7	232	96,1	0,4	1,3	1,7
Helse-, sosial- og idrettsfag	88	77,3	3,4	1,1	18,2	60	90,0	1,7	0,0	8,3	52	94,2	3,8	1,9	0,0
Primærnæringsfag	53	88,7	0,0	3,8	7,5	40	(97,5)	(0,0)	(2,5)	(0,0)	40	(100,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)
Lavere grad															
Siviløkonomer	137	86,1	8,0	2,2	3,6	91	94,5	2,2	0,0	3,3	89	98,9	0,0	1,1	0,0
Ingeniører	299	51,0	39,5	2,6	6,8	189	88,7	5,9	2,3	3,1	180	97,5	0,4	0,4	1,6
Sykepleiere	227	88,4	4,0	0,0	7,6	149	81,0	14,2	0,2	4,7	151	89,7	4,7	0,0	5,6

Tabell 2.4 Sysselsatte etter arbeidstid høsten 2000, 2004 og 2008. Prosent.

	2000				2004				2008			
	Antall syssel- satte	I alt, inklusive uoppgitt	Heltid	Deltid	Antall syssel- satte	I alt, inklusive uoppgitt	Heltid	Deltid	Antall syssel- satte	I alt, inklusive uoppgitt	Heltid	Deltid
Høyere grad	901	100,0	81,2	13,8	745	100,0	90,1	7,0	724	100,0	88,4	10,5
<i>Av dette:</i>												
Humanistiske og estetiske fag	146	100,0	69,9	27,4	122	100,0	81,1	14,8	126	100,0	79,4	18,3
Lærerutd. og utd. i pedagogiske fag	46	(100,0)	(82,6)	(13,0)	38	(100,0)	(84,2)	(15,8)	35	(100,0)	(80,0)	(20,0)
Samfunnsfag	153	100,0	79,1	17,0	129	100,0	90,7	6,2	121	100,0	86,8	12,4
Juridiske fag	139	100,0	85,6	10,1	120	100,0	93,3	3,3	110	100,0	93,6	5,5
Nat. vit. og tekniske fag	278	100,0	87,8	5,8	227	100,0	95,2	2,2	231	100,0	93,1	6,1
Helse-, sosial- og idrettsfag	76	100,0	63,2	25,0	59	100,0	78,0	16,9	51	100,0	90,2	9,8
Primærnæringsfag	50	100,0	96,0	4,0	39	(100,0)	(97,4)	(2,6)	40	(100,0)	(85,0)	(15,0)
Lavere grad												
Siviløkonomer	123	100,0	96,7	1,6	87	100,0	96,6	2,3	88	100,0	87,5	8,0
Ingeniører	187	100,0	73,6	15,6	176	100,0	94,1	5,0	180	100,0	94,3	4,5
Sykepleiere	215	100,0	63,4	28,8	135	100,0	56,1	37,4	145	100,0	54,3	38,0

Tabell 2.5 Sysselsatte etter arbeidstid høsten 2000, 2004 og 2008. Prosent. Menn.

	2000				2004				2008			
	Antall syssel-satte	I alt, inklusive uoppgitt	Heltid	Deltid	Antall syssel-satte	I alt, inklusive uoppgitt	Heltid	Deltid	Antall syssel-satte	I alt, inklusive uoppgitt	Heltid	Deltid
Høyere grad	412	100,0	86,4	8,5	359	100,0	95,0	3,3	340	100,0	94,7	4,4
<i>Av dette:</i>												
Humanistiske og estetiske fag	52	100,0	76,9	23,1	45	(100,0)	(95,6)	(2,2)	44	(100,0)	(93,2)	(4,5)
Lærerutd. og utd. i pedagogiske fag	12	(100,0)	(91,7)	(8,3)	9	(100,0)	(88,9)	(11,1)	8	(100,0)	(75,0)	(25,0)
Samfunnsfag	58	100,0	82,8	13,8	48	(100,0)	(93,8)	(2,1)	48	(100,0)	(95,8)	(4,2)
Juridiske fag	59	100,0	83,1	10,2	52	100,0	98,1	0,0	44	(100,0)	(100,0)	(0,0)
Nat. vit. og tekniske fag	172	100,0	91,3	1,7	148	100,0	96,6	2,0	146	100,0	95,9	2,7
Helse-, sosial- og idrettsfag	22	(100,0)	(72,7)	(13,6)	23	(100,0)	(78,3)	(21,7)	19	(100,0)	(89,5)	(10,5)
Primærnæringsfag	26	(100,0)	(96,2)	(3,8)	24	(100,0)	(95,8)	(4,2)	23	(100,0)	(87,0)	(13,0)
Lavere grad												
Siviløkonomer	78	100,0	96,2	2,6	51	100,0	98,0	0,0	53	100,0	90,6	3,8
Ingeniører	126	100,0	70,7	17,3	113	100,0	95,5	4,0	119	100,0	97,8	1,1
Sykepleiere	74	100,0	79,7	12,2	47	(100,0)	(80,9)	(14,9)	51	100,0	94,1	5,9

Tabell 2.6 Sysselsatte etter arbeidstid høsten 2000, 2004 og 2008. Prosent. Kvinner.

	2000				2004				2008			
	Antall syssel- satte	I alt, inklusive uoppgitt	Heltid	Deltid	Antall syssel- satte	I alt, inklusive uoppgitt	Heltid	Deltid	Antall syssel- satte	I alt, inklusive uoppgitt	Heltid	Deltid
Høyere grad	489	100,0	76,9	18,2	386	100,0	85,5	10,4	384	100,0	82,8	15,9
<i>Av dette:</i>												
Humanistiske og estetiske fag	94	100,0	66,0	29,8	77	100,0	72,7	22,1	82	100,0	72,0	25,6
Lærerutd. og utd. i pedagogiske fag	34	(100,0)	(79,4)	(14,7)	29	(100,0)	(82,8)	(17,2)	27	(100,0)	(81,5)	(18,5)
Samfunnsfag	95	100,0	76,8	18,9	81	100,0	88,9	8,6	73	100,0	80,8	17,8
Juridiske fag	80	100,0	87,5	10,0	68	100,0	89,7	5,9	66	100,0	89,4	9,1
Nat. vit. og tekniske fag	106	100,0	82,1	12,3	79	100,0	92,4	2,5	85	100,0	88,2	11,8
Helse-, sosial- og idrettsfag	54	100,0	59,3	29,6	36	(100,0)	(77,8)	(13,9)	32	(100,0)	(90,6)	(9,4)
Primærnæringsfag	24	(100,0)	(95,8)	(4,2)	15	(100,0)	(100,0)	(0,0)	17	(100,0)	(82,4)	(17,6)
Lavere grad												
Siviløkonomer	45	(100,0)	(97,8)	(0,0)	36	(100,0)	(94,4)	(5,6)	35	(100,0)	(82,9)	(14,3)
Ingeniører	61	100,0	83,6	9,8	63	100,0	90,5	7,9	61	100,0	83,6	14,8
Sykepleiere	141	100,0	61,7	30,5	88	100,0	53,4	39,8	94	100,0	50,0	41,5

Tabell 2.7 Sysselsatte etter sektor høsten 2000, 2004 og 2008. Prosent.

	2000				2004				2008			
	Antall sysselsatte	I alt, inklusive uoppgitt	Offentlig	Privat	Antall sysselsatte	I alt, inklusive uoppgitt	Offentlig	Privat	Antall sysselsatte	I alt, inklusive uoppgitt	Offentlig	Privat
Høyere grad	901	100,0	50,6	43,4	745	100,0	55,4	43,0	724	100,0	53,7	45,3
<i>Av dette:</i>												
Humanistiske og estetiske fag	146	100,0	68,5	28,8	122	100,0	73,0	23,8	126	100,0	75,4	23,0
Lærerutd. og utd. i pedagogiske fag	46	(100,0)	(78,3)	(13,0)	38	(100,0)	(84,2)	(15,8)	35	(100,0)	(88,6)	(11,4)
Samfunnsfag	153	100,0	55,6	38,6	129	100,0	62,0	35,7	121	100,0	72,7	27,3
Juridiske fag	139	100,0	42,4	51,8	120	100,0	51,7	46,7	110	100,0	43,6	55,5
Nat. vit. og tekniske fag	278	100,0	38,8	54,3	227	100,0	41,0	58,1	231	100,0	33,8	65,4
Helse-, sosial- og idrettsfag	76	100,0	59,2	27,6	59	100,0	59,3	39,0	51	100,0	62,7	37,3
Primærnæringsfag	50	100,0	38,0	62,0	39	(100,0)	(46,2)	(53,8)	40	(100,0)	(40,0)	(60,0)
Lavere grad												
Siviløkonomer	123	100,0	10,6	86,2	87	100,0	14,9	83,9	88	100,0	14,8	80,7
Ingeniører	187	100,0	11,5	77,0	176	100,0	21,8	77,4	180	100,0	20,8	78,4
Sykepleiere	215	100,0	86,6	4,6	135	100,0	85,2	8,2	145	100,0	86,2	10,0

Tabell 2.8 Sysselsatte etter sektor høsten 2000, 2004 og 2008. Prosent. Menn.

	2000				2004				2008			
	Antall syssel- satte	I alt, inklusive uoppgitt	Offent- lig	Privat	Antall syssel- satte	I alt, inklusive uoppgitt	Offent- lig	Privat	Antall syssel- satte	I alt, inklusive uoppgitt	Offent- lig	Privat
Høyere grad	412	100,0	43,9	50,2	359	100,0	46,2	52,6	340	100,0	41,8	57,9
<i>Av dette:</i>												
Humanistiske og estetiske fag	52	100,0	80,8	19,2	45	(100,0)	(73,3)	(24,4)	44	(100,0)	(72,7)	(27,3)
Lærerutd. og utd. i pedagogiske fag	12	(100,0)	(66,7)	(33,3)	9	(100,0)	(66,7)	(33,3)	8	(100,0)	(75,0)	(25,0)
Samfunnsfag	58	100,0	55,2	39,7	48	(100,0)	(60,4)	(37,5)	48	(100,0)	(72,9)	(27,1)
Juridiske fag	59	100,0	32,2	57,6	52	100,0	44,2	53,8	44	(100,0)	(25,0)	(75,0)
Nat. vit. og tekniske fag	172	100,0	31,4	61,6	148	100,0	35,8	63,5	146	100,0	26,0	73,3
Helse-, sosial- og idrettsfag	22	(100,0)	(50,0)	(36,4)	23	(100,0)	(39,1)	(60,9)	19	(100,0)	(47,4)	(52,6)
Primærnæringsfag	26	(100,0)	(42,3)	(57,7)	24	(100,0)	(41,7)	(58,3)	23	(100,0)	(39,1)	(60,9)
Lavere grad												
Siviløkonomer	78	100,0	10,3	88,5	51	100,0	13,7	86,3	53	100,0	15,1	79,2
Ingeniører	126	100,0	10,1	76,9	113	100,0	20,5	78,4	119	100,0	18,5	81,0
Sykepleiere	74	100,0	81,1	8,1	47	(100,0)	(74,5)	(21,3)	51	100,0	66,7	33,3

Tabell 2.9 Sysselsatte etter sektor høsten 2000, 2004 og 2008. Prosent. Kvinner.

	2000				2004				2008			
	Antall sysselsatte	I alt, inklusive uoppgitt	Offentlig	Privat	Antall sysselsatte	I alt, inklusive uoppgitt	Offentlig	Privat	Antall sysselsatte	I alt, inklusive uoppgitt	Offentlig	Privat
Høyere grad	489	100,0	56,2	37,6	386	100,0	64,0	33,9	384	100,0	64,3	34,1
<i>Av dette:</i>												
Humanistiske og estetiske fag	94	100,0	61,7	34,0	77	100,0	72,7	23,4	82	100,0	76,8	20,7
Lærerutd. og utd. i pedagogiske fag	34	(100,0)	(82,4)	(5,9)	29	(100,0)	(89,7)	(10,3)	27	(100,0)	(92,6)	(7,4)
Samfunnsfag	95	100,0	55,8	37,9	81	100,0	63,0	34,6	73	100,0	72,6	27,4
Juridiske fag	80	100,0	50,0	47,5	68	100,0	57,4	41,2	66	100,0	56,1	42,4
Nat. vit. og tekniske fag	106	100,0	50,9	42,5	79	100,0	50,6	48,1	85	100,0	45,9	51,8
Helse-, sosial- og idrettsfag	54	100,0	63,0	24,1	36	(100,0)	(72,2)	(25,0)	32	(100,0)	(71,9)	(28,1)
Primærnæringsfag	24	(100,0)	(33,3)	(66,7)	15	(100,0)	(53,3)	(46,7)	17	(100,0)	(41,2)	(58,8)
Lavere grad												
Siviløkonomer	45	(100,0)	(11,1)	(82,2)	36	(100,0)	(16,7)	(80,6)	35	(100,0)	(14,3)	(82,9)
Ingeniører	61	100,0	16,4	77,0	63	100,0	25,4	74,6	61	100,0	27,9	70,5
Sykepleiere	141	100,0	87,2	4,3	88	100,0	86,4	6,8	94	100,0	88,3	7,4

Tabell 2.10 Sysselsatte etter næring høsten 2000. Prosent.

	2000										
	Antall sysselsatte	I alt, inklusive uoppgitt	Primær og sekundærnæringer, bygg og anlegg	Informasjon og kommunikasjon, varehandel og samferdsel	Faglig, teknisk, finansiell og forretningsmessig tjenesteyting	Offentlig administrasjon	Grunnskole, videregående og annen undervisning	Høyere utdanning og forsknings- og utviklingsvirksomhet	Helse og sosialtjenester	Kulturell og annen tjenesteyting	Annet og uoppgitt
Høyere grad	901	100,0	8,2	12,9	15,5	15,4	13,8	16,8	8,0	4,6	4,9
<i>Av dette:</i>											
Humanistiske og estetiske fag	146	100,0	0,0	11,6	3,4	20,5	35,6	11,6	2,7	11,6	2,7
Lærerutd. og utd. i pedagogiske fag	46	(100,0)	(0,0)	(2,2)	(0,0)	(8,7)	(60,9)	(6,5)	(13,0)	(4,3)	(4,3)
Samfunnsfag	153	100,0	2,0	9,8	9,2	16,3	11,8	22,2	17,6	7,2	3,9
Juridiske fag	139	100,0	5,0	7,2	40,3	31,7	0,7	2,2	4,3	4,3	4,3
Nat. vit. og tekniske fag	278	100,0	18,7	20,9	15,5	8,6	5,0	23,0	2,2	0,0	6,1
Helse-, sosial- og idrettsfag	76	100,0	1,3	10,5	10,5	1,3	9,2	21,1	30,3	3,9	11,8
Primærnæringsfag	50	100,0	16,0	14,0	18,0	18,0	6,0	24,0	0,0	4,0	0,0
Lavere grad											
Siviløkonomer	123	100,0	13,0	21,1	53,7	4,9	0,0	3,3	2,4	0,0	1,6
Ingeniører	187	100,0	24,4	41,9	11,9	4,4	1,5	1,9	3,3	0,0	10,7
Sykepleiere	215	100,0	0,6	0,9	0,1	0,0	0,0	0,0	89,9	0,0	8,5

Tabell 2.11 Sysselsatte etter næring høsten 2004. Prosent.

	2004										
	Antall sysselsatte	I alt, inklusive uoppgitt	Primær og sekundærnæringer, bygg og anlegg	Informasjon og kommunikasjon, varehandel og samferdsel	Faglig, teknisk, finansiell og forretningsmessig tjenesteyting	Offentlig administrasjon	Grunnskole, videregående og annen undervisning	Høyere utdanning og forsknings- og utviklingsvirksomhet	Helse og sosialtjenester	Kulturell og annen tjenesteyting	Annet og uoppgitt
Høyere grad	745	100,0	9,5	8,5	16,6	19,3	11,7	18,5	8,6	4,4	2,8
<i>Av dette:</i>											
Humanistiske og estetiske fag	122	100,0	0,8	7,4	1,6	22,1	36,9	9,8	2,5	12,3	6,6
Lærerutd. og utd. i pedagogiske fag	38	(100,0)	(0,0)	(2,6)	(7,9)	(7,9)	(50,0)	(21,1)	(7,9)	(2,6)	(0,0)
Samfunnsfag	129	100,0	3,1	4,7	10,1	25,6	5,4	20,2	22,5	5,4	3,1
Juridiske fag	120	100,0	1,7	0,8	40,0	45,0	0,0	1,7	1,7	5,8	3,3
Nat. vit. og tekniske fag	227	100,0	22,0	17,2	18,5	7,9	4,0	26,0	3,1	0,0	1,3
Helse-, sosial- og idrettsfag	59	100,0	0,0	8,5	13,6	1,7	6,8	28,8	33,9	3,4	3,4
Primærnæringsfag	39	(100,0)	(28,2)	(5,1)	(10,3)	(20,5)	(5,1)	(28,2)	(0,0)	(2,6)	(0,0)
Lavere grad											
Siviløkonomer	87	100,0	21,8	24,1	35,6	10,3	0,0	2,3	2,3	1,1	2,3
Ingeniører	176	100,0	30,4	30,4	16,9	9,7	3,8	6,3	2,1	0,0	0,4
Sykepleiere	135	100,0	1,6	0,8	2,7	1,0	0,0	0,0	86,2	0,0	7,6

Tabell 2.12 Sysselsatte etter næring høsten 2008. Prosent.

	2008										
	Antall sysselsatte	I alt, inklusive uoppgitt	Primær og sekundærnæringer, bygg og anlegg	Informasjon og kommunikasjon, varehandel og samferdsel	Faglig, teknisk, finansiell og forretningsmessig tjenesteyting	Offentlig administrasjon	Grunnskole, videregående og annen undervisning	Høyere utdanning og forsknings- og utviklingsvirksomhet	Helse og sosialtjenester	Kulturell og annen tjenesteyting	Annet og uoppgitt
Høyere grad	724	100,0	11,2	10,5	16,6	21,3	12,4	16,6	8,6	2,3	0,6
<i>Av dette:</i>											
Humanistiske og estetiske fag	126	100,0	1,6	7,9	4,0	25,4	38,1	15,1	2,4	4,8	0,8
Lærerutd. og utd. i pedagogiske fag	35	(100,0)	(2,9)	(2,9)	(0,0)	(14,3)	(45,7)	(25,7)	(8,6)	(0,0)	(0,0)
Samfunnsfag	121	100,0	4,1	5,8	5,8	35,5	5,8	14,9	24,0	4,1	0,0
Juridiske fag	110	100,0	4,5	1,8	46,4	38,2	0,0	3,6	0,9	3,6	0,9
Nat. vit. og tekniske fag	231	100,0	22,9	20,3	18,6	10,0	5,6	18,2	3,9	0,0	0,4
Helse-, sosial- og idrettsfag	51	100,0	0,0	5,9	11,8	5,9	7,8	33,3	33,3	2,0	0,0
Primærnæringsfag	40	(100,0)	(27,5)	(15,0)	(12,5)	(15,0)	(5,0)	(22,5)	(0,0)	(2,5)	(0,0)
Lavere grad											
Siviløkonomer	88	(100,0)	22,7	25,0	36,4	3,4	1,1	2,3	2,3	1,1	5,7
Ingeniører	180	100,0	33,9	29,4	17,6	9,8	2,9	4,9	0,4	0,4	0,8
Sykepleiere	145	100,0	2,5	2,1	0,8	3,8	1,0	0,0	86,0	0,0	3,8

Tabell 2.13 Gjennomsnittlig antall måneder sysselsatt og arbeidsledig i perioden etter endt utdanning våren 2000 og fram til november 2008.

	I alt			Menn			Kvinner		
	I alt, inklusive uoppgitt	Antall måneder		I alt, inklusive uoppgitt	Antall måneder		I alt, inklusive uoppgitt	Antall måneder	
		Sysselsatt	Arbeidsledig		Sysselsatt	Arbeidsledig		Sysselsatt	Arbeidsledig
Høyere grad	742	96,1	2,3	344	96,7	2,3	398	95,7	2,3
<i>Av dette:</i>									
Humanistiske og estetiske fag	132	91,5	3,7	45	89,0	4,6	87	92,7	3,3
Lærerutd. og utd. i pedagogiske fag	37	99,0	0,6	8	(102,4)	(0,9)	29	98,0	0,5
Samfunnsfag	125	95,0	2,9	50	96,5	3,1	75	94,0	2,9
Juridiske fag	111	96,7	1,6	44	96,5	2,0	67	96,8	1,4
Nat. vit. og tekniske fag	235	97,3	2,5	147	98,0	2,1	88	96,1	3,1
Helse-, sosial- og idrettsfag	52	99,5	0,7	19	(98,1)	(0,9)	33	100,3	0,5
Primærnæringsfag	40	99,1	1,3	23	100,3	0,7	17	(97,5)	(1,9)
Lavere grad									
Siviløkonomer	89	98,8	1,7	54	98,6	2,2	35	99,1	1,0
Ingeniører	182	87,5	2,1	120	87,2	1,7	62	88,5	3,1
Sykepleiere	153	94,4	0,7	52	99,2	0,6	101	93,9	0,8

Tabell 2.14 Andel som har vært arbeidsledig i løpet av perioden etter endt utdanning våren 2000 og fram til november 2008 og gjennomsnittlig varighet av arbeidsledigheten i antall måneder.

	I alt			Menn			Kvinner		
	Antall personer i alt	Har vært arbeidsledig, prosent	Gjennomsnittlig antall mnd arbeidsledig	Antall personer i alt	Har vært arbeidsledig, prosent	Gjennomsnittlig antall mnd arbeidsledig	Antall personer i alt	Har vært arbeidsledig, prosent	Gjennomsnittlig antall mnd arbeidsledig
Høyere grad	742	38,8	6,1	344	35,8	6,6	398	41,5	5,7
<i>Av dette:</i>									
Humanistiske og estetiske fag	132	44,7	8,4	45	(46,7)	9,9	87	43,7	7,6
Lærerutd. og utd. i pedagogiske fag	37	21,6	3,0	8	(12,5)	:	29	(24,1)	(2,3)
Samfunnsfag	125	43,2	6,9	50	40,0	7,7	75	45,3	6,4
Juridiske fag	111	43,2	3,8	44	(50,0)	4,0	67	38,8	3,5
Nat. vit. og tekniske fag	235	41,7	6,0	147	32,0	6,7	88	58,0	5,4
Helse-, sosial- og idrettsfag	52	19,2	3,4	19	(26,3)	(3,4)	33	(15,2)	(3,4)
Primærnæringsfag	40	20,0	6,6	23	(21,7)	4,2	17	(17,6)	(10,7)
Lavere grad									
Siviløkonomer	89	34,8	4,9	54	37,0	6,0	35	(31,4)	3,1
Ingeniører	182	39,7	5,1	120	35,7	4,8	62	51,6	5,9
Sykepleiere	153	10,6	7,5	52	7,7	7,3	101	10,9	7,5

Tabell 2.15 Gjennomsnittlig brutto månedslønn høsten 2000, 2004 og 2008 for heltidsansatte kandidater uteksaminert våren 2000.

	2000		2004		2008		Prosentvis endring fra 2000 til 2008
	Antall personer med oppgitt lønn	Gjen.sn. månedslønn	Antall personer med oppgitt lønn	Gjen.sn. månedslønn	Antall personer med oppgitt lønn	Gjen.sn. månedslønn	
Høyere grad	669	23150	611	29770	563	41615	79,8
<i>Av dette:</i>							
Humanistiske og estetiske fag	92	21840	90	27295	89	34560	58,2
Lærerutd. og utd. i pedagogiske fag	36	24905	27	30510	27	38335	53,9
Samfunnsfag	111	22635	108	28535	96	40340	78,2
Juridiske fag	118	23320	105	31120	90	47125	102,1
Nat. vit. og tekniske fag	216	23715	200	30365	192	43855	84,9
Helse-, sosial- og idrettsfag	40	24750	34	31785	31	37085	49,8
Primærnæringsfag	45	21130	36	28815	29	39810	88,4
Lavere grad							
Siviløkonomer	116	24200	81	33530	75	50085	107,0
Ingeniører	112	21790	162	28240	150	41895	92,3
Sykepleiere	141	19330	78	23955	88	32060	65,9

Tabell 2.16 Gjennomsnittlig brutto månedslønn høsten 2000, 2004 og 2008 for heltidsansatte mannlige kandidater uteksaminert våren 2000.

	2000		2004		2008		Prosentvis endring fra 2000 til 2008
	Antall personer med oppgitt lønn	Gjen.sn. månedslønn	Antall personer med oppgitt lønn	Gjen.sn. månedslønn	Antall personer med oppgitt lønn	Gjen.sn. månedslønn	
Høyere grad	327	23860	309	30420	281	43300	81,5
<i>Av dette:</i>							
Humanistiske og estetiske fag	38	22470	37	27010	40	33555	49,3
Lærerutd. og utd. i pedagogiske fag	11	(24405)	7	(30320)	5	(38680)	(58,5)
Samfunnsfag	44	22840	44	29350	45	42460	85,9
Juridiske fag	48	25090	45	32020	34	48240	92,3
Nat. vit. og tekniske fag	140	24360	135	30845	126	45405	86,4
Helse-, sosial- og idrettsfag	14	(23925)	10	(31535)	8	(34080)	(42,4)
Primærnæringsfag	23	22250	21	30125	15	(42915)	(92,9)
Lavere grad							
Siviløkonomer	73	24030	48	34600	48	53475	122,5
Ingeniører	75	22010	105	28425	103	43065	95,7
Sykepleiere	55	19960	36	26185	46	33725	69,0

Tabell 2.17 Gjennomsnittlig brutto månedslønn høsten 2000, 2004 og 2008 for heltidsansatte kvinnelige kandidater uteksaminert våren 2000.

	2000		2004		2008		Prosentvis endring fra 2000 til 2008
	Antall personer med oppgitt lønn	Gjen.sn. månedslønn	Antall personer med oppgitt lønn	Gjen.sn. månedslønn	Antall personer med oppgitt lønn	Gjen.sn. månedslønn	
Høyere grad	342	22470	302	29110	282	39930	77,7
<i>Av dette:</i>							
Humanistiske og estetiske fag	54	21400	53	27495	49	35015	63,6
Lærerutd. og utd. i pedagogiske fag	25	25125	20	30575	22	38255	52,3
Samfunnsfag	67	22500	64	27980	51	38470	71,0
Juridiske fag	70	22105	60	30440	56	46450	110,1
Nat. vit. og tekniske fag	76	22525	65	29360	66	40900	81,6
Helse-, sosial- og idrettsfag	26	25200	24	31890	23	38230	51,7
Primærnæringsfag	22	19960	15	(26985)	14	(36485)	(82,8)
Lavere grad							
Siviløkonomer	43	24490	33	31975	27	44065	79,9
Ingeniører	43	21015	57	27715	47	37850	80,1
Sykepleiere	86	19250	42	23570	42	31695	64,6

Vedlegg Frafall i de enkelte undersøkelsene

Et generelt problem med spørreskjemaundersøkelser er at ikke alle som er trukket ut til å delta, dvs. er i bruttoutvalget, besvarer spørreskjemaet. Hvis de som svarer, skiller seg fra de som ikke svarer på sentrale kjennemerker, har vi et frafallsproblem. Frafallsproblematikken er spesielt aktuell for Kandidatundersøkelsen 2008 som er en panelundersøkelse av halvparten av vårkullet 2000. Det er, som tidligere nevnt, i alt gjennomført tre undersøkelser av 2000-kullet. Den første undersøkelsen er en del av den ordinære halvtårsundersøkelsen i 2000. De som besvarte spørreskjemaet og sa seg villig til å delta i nye undersøkelser, fikk tilsendt nye spørreskjemaer i 2004 og 2008. Et problem med et slikt undersøkelsesdesign er at frafallet øker for hver undersøkelse, og at man står igjen med opplysninger om en liten del av det opprinnelige bruttoutvalget.

Et høyt frafall i undersøkelsene behøver ikke å være et problem dersom ikke frafallet er skjevt. Vedleggstabellene 1-4 viser utviklingen i svarprosent for kandidater med ulike kjennemerker. Ved å studere disse får vi et visst inntrykk av om utviklingen i svarprosent medfører systematiske skjevheter mht. hvem som svarer og hvem som ikke svarer.

Vedleggstabell 1 viser utviklingen i svarprosent for ulike utdanningsgrupper, mens vedleggstabellene 2 og 3 viser utviklingen i svarprosent etter kjønn, alder og utdanning for henholdsvis høyere og lavere grads utdanning.

Vedleggstabell 1 viser at 71 prosent av høyere grads kandidatene som var trukket ut til å delta i panelundersøkelsen, svarte på undersøkelsen i 2000. Imidlertid reservert en del av de som svarte i 2000 seg mot videre deltakelse, slik at vi i realiteten sto igjen med 65 prosent av det opprinnelige utvalget av høyere grads kandidater etter første undersøkelse. Etter undersøkelsen i 2004 som genererte et nytt frafall, sto vi igjen med svar fra 52 prosent av det opprinnelige utvalget av høyere grads kandidater og bare rundt 40 prosent av gruppene med en lavere grad. I den siste undersøkelsen i 2008 valgte vi å sende spørreskjema til alle som i 2000 hadde sagt seg villige til å delta i oppfølgingsundersøkelsene, uavhengig om de svarte på 2004-undersøkelsen. I denne siste undersøkelsen fikk vi svar fra halvparten av det opprinnelige utvalget av høyere grads kandidater og rundt 40 prosent av lavere grads kandidater. Dette innebærer en svarprosent for 2008-undersøkelsen tett opptil resultatet for 2004-undersøkelsen. Imidlertid hadde ikke alle som svarte i 2008-undersøkelsen, svart på 2004-undersøkelsen, og noen av de som svarte i 2004-undersøkelsen, var frafall i 2008-undersøkelsen. Totalt sett hadde 45 prosent av alle høyere grads kandidater som var trukket ut til å delta i undersøkelsen, deltatt i alle de tre undersøkelsene. Dette betyr at vi har opplysninger for i overkant av 20 prosent av alle høyere grads kandidater som ble uteksaminert våren 2000. Frafallet er noe større for gruppene av lavere grads kandidater. I disse utdanningsgruppene hadde bare ca. en tredel av det opprinnelige bruttoutvalget som var trukket ut til å delta, deltatt i alle tre undersøkelsene. Sett på bakgrunn av at vi for ingeniørens og sykepleiernes del på forhånd hadde trukket en betydelig lavere andel av disse

to utdanningsgruppene til bruttoutvalget enn for høyere grads kandidater, står vi igjen med opplysninger om en betydelig lavere andel av sykepleiere og ingeniører uteksaminert våren 2000 (henholdsvis 5 og 11 prosent) enn for høyere grads kandidater.

Tabellen viser videre at utviklingen i svarprosenten varierer noe mellom ulike utdanningsgrupper. Som allerede påpekt, er frafallet noe høyere blant lavere grads kandidater enn blant høyere grads kandidater. Blant høyere grads kandidater var svarprosenten generelt høyest blant kandidatene med lærerutdanning og pedagogiske fag (53 prosent på alle tre undersøkelsene) og lavest blant jurister og kandidater i helse-, sosial- og idrettsfag (rundt 40 på alle tre undersøkelsene). Dette betyr at den førstnevnte gruppen er noe overrepresentert og de sistnevnte gruppene noe underrepresentert i våre data.

Vedleggstabellene 2 og 3 viser at svarprosenten er noe høyere blant kvinner enn menn både blant høyere og lavere grads kandidater. Mens svarprosenten var 42 prosent blant mannlige høyere grads kandidater, var den 47 prosent for kvinner. Dette medfører en viss overrepresentasjon av kvinner i forhold til menn blant svarerne.

Svarprosenten varierer også noe med alder. Både blant høyere og lavere grads kandidater er svarprosenten noe lavere i den eldste aldersgruppen enn i den yngste. Dette har nok sammenheng med at en del av de eldre kandidatene føler at undersøkelsene er lite relevante for dem siden de ikke betrakter seg som nykommere i arbeidsmarkedet.

Vedleggstabell 1 *Bruttoutvalg, deltakelse i 2000-, 2004- og 2008-undersøkelsene etter utdanningstype.*

	Absolutte tall							Prosent					
	Popu- lasjon	Brutto- utvalg	Svart i 2000	Ja til videre deltakelse	Svart i 2004	Svart i 2008	Svart alle 3 under- søkelser	Brutto- utvalg	Svart i 2000	Ja til videre deltakelse	Svart i 2004	Svart i 2008	Svart alle 3 under- søkelser
<i>Høyere grad</i>	2980	1482	1045	957	772	742	662	100,0	70,5	64,6	52,0	50,1	44,7
Humanistiske og estetiske fag	511	250	175	160	126	132	116	100,0	70,0	64,0	50,4	52,8	46,4
Lærerutd. og utd. i pedagogiske fag	124	62	49	44	38	37	33	100,0	79,0	71,0	61,3	59,7	53,2
Samfunnsfag	478	241	166	159	136	125	120	100,0	68,9	66,0	56,4	51,9	49,8
Juridiske fag	512	254	167	155	122	111	99	100,0	65,7	61,0	48,0	43,7	39,0
Økonomisk- administrative fag	37	18	12	12	11	10	9	100,0	66,7	66,7	61,1	55,6	50,0
Nat. vit. og tekniske fag	940	471	334	298	239	235	204	100,0	70,9	63,3	50,7	49,9	43,3
Helse-, sosial- og idrettsfag	233	116	88	76	60	52	46	100,0	75,9	65,5	51,7	44,8	39,7
Primærnæringsfag	141	68	53	52	40	40	35	100,0	77,9	76,5	58,8	58,8	51,5
<i>Lavere grad</i>													
Siviløkonomer	429	215	137	120	91	89	75	100,0	63,7	55,8	42,3	41,4	34,9
Ingeniører	1426	463	299	241	189	182	157	100,0	64,6	52,1	40,8	39,3	33,9
Sykepleiere	2648	364	227	195	149	153	126	100,0	62,4	53,6	40,9	42,0	34,6

Vedleggstabell 2 Svarprosjenter etter viktige kjennetegn. Høyere grads kandidater.

	Bruttoutvalg		Svart i 2000	Svart i 2000 og ja til videre deltakelse	Svart i 2004	Svart i 2008	Svart på samtlige undersøkelser
	Absolutte tall	Prosent					
Høyere grad	1482	100,0	70,5	64,6	52,0	50,1	44,7
Kjønn							
Menn	747	100,0	66,3	59,3	49,2	46,1	42,0
Kvinner	735	100,0	74,8	69,8	55,0	54,1	47,3
Alder							
25 år og yngre	239	100,0	75,3	68,6	57,7	51,0	46,0
26-31 år	939	100,0	69,9	65,1	52,4	51,1	45,6
32 år og over	304	100,0	68,8	59,9	46,7	46,1	40,8
Utdanning							
Humanistiske og estetiske fag	250	100,0	70,0	64,0	50,4	52,8	46,4
Lærerutd. og utd. i pedagogiske fag	62	100,0	79,0	71,0	61,3	59,7	53,2
Samfunnsfag	241	100,0	68,9	66,0	56,4	51,9	49,8
Juridiske fag	254	100,0	65,7	61,0	48,0	43,7	39,0
Økonomisk- administrative fag	18	100,0	66,7	66,7	61,1	55,6	50,0
Nat. vit. og tekniske fag	471	100,0	70,9	63,3	50,7	49,9	43,3
Helse-, sosial- og idrettsfag	116	100,0	75,9	65,5	51,7	44,8	39,7
Primærnæringsfag	68	100,0	77,9	76,5	58,8	58,8	51,5

Vedleggstabell 3 Svarprosjenter etter viktige kjennetegn. Lavere grads kandidater.

	Bruttoutvalg		Svart i 2000	Svart i 2000 og ja til videre deltakelse	Svart i 2004	Svart i 2008	Svart på samtlige undersøkelser
	Absolutte tall	Prosent					
Lavere grad							
Kjønn							
Menn	594	100,0	61,4	50,2	38,0	38,0	32,3
Kvinner	448	100,0	66,5	57,6	45,3	44,2	37,1
Alder							
25 år og yngre	551	100,0	67,7	57,5	45,0	43,4	36,8
26-31 år	356	100,0	57,9	48,0	36,0	36,8	31,2
32 år og over	135	100,0	62,2	50,4	39,3	40,0	32,6
Utdanning							
Siviløkonomer	215	100,0	63,7	55,8	42,3	41,4	34,9
Ingeniører	463	100,0	64,6	52,1	40,8	39,3	33,9
Sykepleiere	364	100,0	62,4	53,6	40,9	42,0	34,6

I vedleggstabell 4 ser vi nærmere på utviklingen i svarprosent blant kandidater med ulik arbeidsstyrkestatus i 2000-undersøkelsen.

Vedleggstabell 4 Svarprosent etter arbeidsstyrkestatus i 2000. Høyere og lavere grad

	Besvarte skjemaer i 2000	Prosent	Ja til videre deltakelse	Besvarte i 2004	Besvarte i 2008	Besvarte alle undersøkelsene
Høyere grad	1045	100,0	91,6	73,9	71,0	63,3
Sysselsatte	901	100,0	91,7	72,9	71,5	63,2
Arbeidsledige	55	100,0	98,2	85,5	70,9	67,3
Utenfor arbeidsstyrken	88	100,0	87,5	77,3	67,0	63,6
Lavere grad						
Sysselsatte	525	100,0	85,0	66,7	66,9	56,8
Arbeidsledige	9	100,0	66,7	55,6	44,4	33,3
Utenfor arbeidsstyrken	129	100,0	80,6	57,4	53,5	44,2

Siden vi bare kjenner arbeidsstyrkestatus til de kandidatene som besvarte spørreskjemaet i 2000 og ikke til bruttoutvalget, kan vi ikke si noe om representativiteten mht. arbeidsstyrkestatus til svarene av spørreskjemaet i 2000. Det vi kan si noe om er hvordan frafallet har utviklet seg videre blant kandidater som var henholdsvis sysselsatte, arbeidsledige og utenfor arbeidsstyrken i 2000. Tabellen viser at blant høyere grads kandidater sa en litt høyere andel av de arbeidsledige enn av de som var sysselsatte eller utenfor arbeidsstyrken i 2000, seg villig til videre deltakelse, mens det omvendte var tilfellet for lavere grads kandidater. Denne tendensen holdt seg også i de etterfølgende undersøkelsene. Det må imidlertid presiseres at det dreier seg om små forskjeller for høyere grads kandidater. Forskjellene var noe større blant lavere grads kandidater.

I forbindelse med 2004-undersøkelsen ble det foretatt en analyse av frafallet (Arnesen 2005). Konklusjonen av denne analysen var: "Analysene kan altså tyde på at det er enkelte skjevheter i det materialet som vi sitter igjen med i 2004 i forhold til det opprinnelige bruttoutvalget, og også noe når vi ser det i forhold til de som svarte i 2000. Det er for flere utdanningsgrupper en tendens til at kvinner har høyere svarprosent enn menn og at svarprosenten avtar med alderen. Arbeidsstyrkestatus og lønningene til de som svarte i 2004 synes imidlertid for de fleste gruppene i liten grad å avvike fra de som svarte i 2000. Dette indikerer små skjevheter når vi ser på arbeidsmarkedsutviklingen fra 2000 til 2004." Vi har ikke foretatt egne analyser av frafallet i hele perioden 2000-2008. Høyst sannsynlig ville konklusjonene pekt i samme retning som for perioden 2000-2004. Det er visse kjønns- og aldersmessige skjevheter i dataene, og disse bør vi være oss bevisst når vi skal tolke resultatene.